

מ"י 11687/02/13 - מדינת ישראל נגד גילה נפתלין, שאול נפתלין

בית משפט השלום בראשון לציון

מ"י 11687-02-13 מדינת ישראל נ' נפתלין

בפני	כבוד השופט עמית מיכלס
מבקשת	מדינת ישראל
נגד	
חשודים	גילה נפתלין שאול נפתלין

ע"י ב"כ עו"ד נדב גדליהו

החלטה

בפני בקשה להורות על ביטול צו עיכוב יציאתם של המשיבים מהארץ שניתן במעמד צד אחד ביום 17.5.15.

ביום 25.5.15 התקיים דיון בבקשה במעמד הצדדים. להלן החלטתי.

רקע והשתלשלות העניינים

1. בשנת 2012 נפתחה נגד המשיבים, עורכי דין במקצועם, חקירה פלילית בשורה של עבירות הקשורות למילוי תפקידים כעורכי דין, בהם גניבה בידי מורשה, הלבנת הון, שיבוש הליכי משפט והדחה בעדות.

בדיון שנערך בפני טענה המבקשת שמדובר בביצוע עבירות בהיקף כספי משמעותי של "עשרות ומאות עד כדי מיליוני שקלים שנגנבו על ידי המשיבים".

בתאריך 6.2.2013 נעצרו החשודים ובמהלך אותו חודש שוחררו בבית המשפט בתנאים שונים. המשיבה שוחררה, בין השאר לאחר שהפקידה סך של 80,000 ₪, חתמה על התחייבות עצמית בסך 150,000 ₪ והמציאה שני ערבים צד ג' שחתמו על ערבות עצמית בסך 50,000 ש"ח כל אחת. המשיב שוחרר לאחר שהפקיד 9,000 ₪, חתם על התחייבות עצמית בסך 20,000 , והמציא שתי ערבויות צד ג' בסך 20,000 ₪ כל אחת, הוטל עליו להיות במעצר בית למשך 5 ימים וניתן צו עיכוב יציאה מהארץ למשך 30 ימים.

בתאריך 13.3.2013 בוטל בהסכמת הצדדים צו עיכוב היציאה מהארץ שהוצא נגד המשיב.

ביום 9.6.2013 הוארך בהסכמת הצדדים תוקף התנאים המגבילים שהוטלו על המשיבה, לרבות צו עיכוב היציאה מהארץ, למשך 90 ימים נוספים.

2. בחלוף התקופה הגיעו הצדדים להסכמה נוספת בעניינה של המשיבה, לפיה יוארכו התנאים המגבילים לתקופה נוספת, למעט צו עיכוב היציאה מהארץ שהוטל בזמנו על המשיבה. ביום 31.10.13 נעתר בית המשפט לבקשת הצדדים ונתן להסכמתם תוקף של החלטה.

כבר עתה אציין שבמהלך הדיון נימק ב"כ המשיבה את הסכמת המשטרה לוותר על תנאי עיכוב יציאת המשיבים מהארץ כ"ליקוי מאורות" של המשטרה. ואולם, עיון בסעיף 5 לבקשת המשיבה מיום 28.10.13, בו הבהירה מפורשות ש"למען הסר ספק המבקשת (המשטרה - ע.מ.) החליטה להסיר את עיכוב היציאה שחל בעבר על המשיבים 1 ו-2", מצביע בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים על כך שהחלטת המשטרה התקבלה לאחר הפעלת שיקול דעת ומטעמים השמורים עמה.

להשלמת התמונה יצוין שבמסגרת הבקשה שהוגשה ביום 28.10.13 הסכימה המבקשת להחזיר למשיבה 50,000 ₪ מתוך 80,000 ₪ שהפקידה במקור כתנאי לשחרורה.

3. ביום 2.2.2014 בוטלו בהסכמת הצדדים כל תנאי השחרור שהוטלו על המשיבים.

4. בחלוף למעלה משנה, ביום 17.5.2015, פנתה המבקשת לבית המשפט במעמד צד אחד וביקשה לחדש את צו עיכוב היציאה מהארץ, תוך שהציגה הודעה ממנה ניתן ללמוד על כוונת המבקשים לעזוב בקרוב את הארץ לצמיתות או לתקופה ממושכת. אותה הודעה סומנה על ידי "במ/1" ביום 17.5.15 (להלן: "ההודעה"). לאחר עיון בהודעה נעתרתי לבקשה, תוך שקבעתי דיון במעמד הצדדים ליום 25.5.2015.

בין לבין הגיש ב"כ המשיבים ביום 20.5.2015 בקשה לביטול צו עיכוב היציאה מהארץ ובקשה לביטול הדיון שנקבע.

טיעוני הצדדים

טיעוני המבקשת

5. ב"כ המבקשת טען שחקירת הפרשה הסתיימה ושהתיק נמצא בימים אלו בפרקליטות לצורך בחינת חומרי החקירה שנאספו עד כה. עוד עדכן שמדובר בחומר חקירה רחב היקף המאוגד בכ 13 קרגלים ושתיק החקירה כבר נבחן על ידי פרקליטים שביקשו את היחידה החוקרת לבצע מספר השלמות חקירה שכבר בוצעו. עוד הוסיף שהפרקליטות נמצאת "בשלב מאד מתקדם של לימוד החומר לפני הכנת טיוטת כתב אישום".

ב"כ המבקשת שב והדגיש את חומרת מעשיהם של המשיבים. כמו כן אישר את העובדה שמאז בוטל צו עיכוב היציאה מהארץ יצאו בני הזוג את הארץ פעמיים בשנת 2014 ופעם אחת בשנת 2015 ושוב לארץ בתום ביקוריהם בחו"ל.

לעניין שינוי הנסיבות שב ב"כ המבקשת והציג את ההודעה עליה הסתמכה המשטרה בבקשתה להוציא את הצו החדש, המהווה לדידה שינוי המצדיק הוצאת צו מחודש נוכח המידע הגלום בה ולפיו המשיבים ומשפחתם מתעתדים לעזוב את הארץ לצמיתות לאחר שהמבקש נבחר לשמש כרב העיר קלן שבגרמניה.

עוד ציין ב"כ המבקשת שלבני הזוג בעיות כלכליות כשההוכחה לכך היא הקושי בו נתקלו בתשלום 50,000 ₪

שנפסק שעליהם לשלם בתיק אזרחי המתנהל נגדם.

טיעוני המשיבים

6. ב"כ המשיבים טען שבקשת המשטרה אינה מתיישבת עם פסיקת בית המשפט העליון לפיה ניתן לעכב יציאתו של אדם את הארץ רק כאשר ישנה, לדבריו, "אפשרות סבירה ביותר שיסוכל ההליך השיפוטי והמשיבים לא ישובו לארץ לקיים אותו".

עוד נטען שלו רצו המשיבים לברוח מהארץ הם יכלו לעשות זאת בתקופה האחרונה, בה צו עיכוב יציאה מהארץ לא היה בתוקף. כמו כן העובדה שסביבתם הקרובה של המשיבים ידעה על כוונתם לארגן את משרת רב העיר קלן שיועדה למשיב מוכיחה שבני הזוג לא ניסו להסתיר עובדה זו. בעניין זה הוסיף ב"כ המשיבים שתכנית זו כבר אינה רלוונטית נוכח העובדה שועד העיר קלן לא בחר במשיב למשרת רב העיר ומכל מקום, גם אם היה נבחר, היה בכוונתו להתייצב לכל הליך משפטי שהיה מתקיים בעניינו בישראל. בתצהיר שצורף לבקשה לביטול צו עיכוב היציאה מהארץ כתבה המשיבה בסעיף 3 ש"התכנית הייתה שבשלב הראשון ששאל יטוס לבד ויבחן את המשרה ולאחריו תצטרף שארית המשפחה" ובסעיף 4 ש"התכנית ירדה מן הפרק לפני מספר חודשים כיוון שנשיאות הקהילה בקלן שבגרמניה החליטה שמשפחת נפתלין אינה מתאימה למשרה זו"

להמחשת דבריו ציין ב"כ המשיבים את העובדה שהמשיב יצא את הארץ כבר שלוש פעמים מאז שבוטל צו עיכוב היציאה וחזר ארצה לאחר שהותו בחו"ל, ואילו המשיבה יצאה את הארץ פעמיים ושבה ארצה לאחר מכן. כמו כן ציין שלמשיבים משרד עורכי דין פעיל, תוך שמסר מספר מועדי דיונים הקבועים למשיבה בשנה הקרובה בבתי משפט שונים בארץ.

בכל הנוגע לטענת המבקשת באשר לקושי הכלכלי אליו נקלעו בני הזוג, הסביר ב"כ המשיבים שהם בסך הכל ביקשו ארכה של שבוע נוסף לתשלום החוב ושככוונתם לשלמו בהקדם.

בתקופה הקרובה אמור המשיב לצאת מהארץ בין התאריכים 16-22.6.2015 להילולת הרבי מלובאוויטש בניו יורק וצילום של כרטיסי הטיסה הלוך וחזור צורפו לבקשה.

המסגרת המשפטית

7. חופש התנועה הינו אחד מאותן זכויות יסוד בסיסיות של כל אדם במדינה דמוקרטית. חופש התנועה זכה למעמד חוקתי משעוגן בסעיף 6(א) לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו:

6. (א) כל אדם חופשי לצאת מישראל.

(ב) כל אזרח ישראלי הנמצא בחוץ לארץ זכאי להיכנס לישראל.

הגם שזכות זו כוללת את האפשרות של כל אדם לצאת את הארץ ואת זכותו של כל אזרח ישראלי לשוב אליה, אין מדובר בזכות מוחלטת והמחוקק אפשר לבית המשפט להגביל את חופש התנועה של אזרח בנסיבות מתאימות.

כך למשל רשאי בית המשפט להורות על עיכוב יציאתו של אדם מהארץ במטרה להבטיח את התייצבותו של חשוד לחקירה או למשפט, כחלק מתנאי שחרורו ממעצר.

עמוד 3

ובלשוננו של סעיף 48 (א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו - 1996 (להלן: **החוק**):

48. (א) שחרור בערובה הוא על תנאי שהמשוחרר יתייצב לחקירה, לדיון במשפטו או בערעור, או לנשיאת עונשו, בכל מועד שיידרש, וכן שיימנע מלשבש הליכי משפט. בית המשפט רשאי להוסיף תנאים, לפרק הזמן שיקבע, ככל שימצא לנכון לרבות:

(1) ...

(2) איסור יציאה מהארץ והפקדת דרכון.

נוכח הפגיעה הקשה הכרוכה בהגבלת חרותו של אדם לצאת את הארץ, הגביל המחוקק את יכולתו של בית המשפט להשתמש בכלי זה רק לאותם מקרים העומדים בשני התנאים המצטברים המנויים בסעיף 48(ב) לחוק:

48. (ב) לא יצווה שופט על איסור יציאה מן הארץ, אלא אם כן נתקיימו שניים אלה:

(1) קיימת אפשרות סבירה שהמשוחרר לא יתייצב לחקירה, לדיון במשפט או לנשיאת עונשו.

(2) לא ניתן להבטיח את התייצבותו בהמצאת ערובה מתאימה, או בקביעת תנאי שחרור מתאימים.

8. התנאי המצטבר הראשון של "אפשרות סבירה שהמשוחרר לא יתייצב לחקירה" פורש בפסיקה כ"**חשש כן ורציני כי יציאתו של בעל הדין תסכל או תכשיל את ההליך השיפוטי או תביא למניעת ביצועו של פסק דין**" (בג"צ 3914/92 **לאה לב ואח' נ' בית הדין האזורי בתל אביב יפו ואח'** [פורסם בנבו], פסקה 18).

במאמר מוסגר ראוי לציין שהגם שהלכת בית המשפט העליון בפרשת לאה לב נקבעה בנוגע להליך שהתקיים בבית משפט לענייני משפחה, דהיינו בין שני מתדיינים אזרחים, בשעה שבענייננו מבוקש צו עיכוב היציאה בעניין שבין האזרח למדינה, עדין יש לראות באותה הלכה ככזו החלה גם בענייננו, זאת מכוח קל וחומר, נוכח הנזק האדיר שיכול ויחול על אותו אזרח כתוצאה מאי חזרתו של הצד השני להליך המשפטי, לעומת נזק אותו תוכל המדינה לשאת ביתר קלות, ככל שחשוד או נאשם לא יתייצב למשפטו.

לגישה שונה במקצת ראו דברי כב' השופט ברק-ארז בבש"פ 5474/14 מדינת ישראל נגד מאיר אוחנה [פורסם בנבו]:

"המבחן המקובל לאיזון בין זכותו של נאשם לחירות התנועה לבין האינטרס בקיום ההליך בענייניו הוא המבחן של אפשרות סבירה, היינו קיומו של יסוד סביר לחשש כי יציאתו מן הארץ תסכל את ההליך המשפטי נגדו. בהפעלת המבחן על בית המשפט לשקול, בין היתר, את חומרתן ונסיבות ביצוען של העבירות המיוחסות לנאשם, את השלב שבו עומד ההליך הפלילי, את חומרת העונש הצפוי ואת נסיבותיו האישיות של הנאשם כאשר כל מקרה נבחן לפי נסיבותיו." (ההדגשות שלי - ע.מ.)

9. באשר למקרים בהם יופעל התנאי המצטבר השני ותבחנה האפשרות להטיל ערובה מתאימה להבטחת תנאי השחרור, מקובלת עלי הפנייתו של ב"כ המשיבים לבש"פ 6654/93 **בינקין נ' מדינת ישראל**

[פורסם בנבו] בו קבע בית המשפט העליון כדלקמן:

"אפילו קיימת אפשרות סבירה או וודאות קרובה שהנאשם לא יחזור לישראל למשפט, מן הראוי הוא לבחון אם לא קיימים אמצעים חמורים פחות מאיסור היציאה, בכדי להבטיח התייצבותו. אכן איסור היציאה אינו האמצעי הראשון אלא האחרון".

מן הכלל אל הפרט

10. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים ובחנתי אותם במסגרות שנקבעו בחוק ובפסיקה, הגעתי למסקנה שיש להורות על ביטול צו עיכוב היציאה מהארץ שהוצא נגד המשיבים נוכח העובדה שהמבקשת לא הוכיחה שאכן קיים "חשש כן ורציני" שבכוונת המשיבים לעזוב את הארץ לצמיתות. ככל שקיימת "אפשרות סבירה" לחשש כזה, הרי שעצמתה נמוכה והיא ניתנת לאיון בקביעת ערובות מתאימות.

כמו כן אני סבור שטענת המבקשת לקיומה של "התפתחות דרמטית" שיש בה כדי לשנות את נקודת האיזון בין הערכים המתנגשים - זכות התנועה מזה וקיום ההליך המשפטי נגד המשיבים מזה - דינה להידחות.

הגם שדי היה בהודעה שהוצגה לעיונו של בית המשפט בעת הוצאת צו עיכוב היציאה מהארץ במעמד צד אחד, כדי להיעתר לבקשה להוצאת צו שכזה באותו מעמד, אני סבור, לאחר ששמעתי את שני הצדדים, שתוכן ההודעה אינו מהווה עילה מספקת להותרת הצו על כנו וזאת ממספר נימוקים:

ראשית, ה"מידע" המבסס את אותו חשד בהודעה מקורו למעשה בעדות מפי השמועה. המבקשת לא בדקה את נכונות האמרה, למרות שהייתה יכולה לעשות כן במאמץ לא גדול. כך למשל, ניתן לבדוק האם אכן מונה המשיב לתפקיד ראש שליחי חב"ד בגרמניה. כמו כן ניתן היה לבדוק את האמור בשורה הראשונה בעמ' 3 להודעה; את האמור בעמ' 3 שורה 2 מילה 7 ואילך; ואת האמור בעמ' 3 שורה 4 מילה 4 ואילך. כאמור, הדבר לא נעשה.

שנית, בהעדר בדיקה מצד המבקשת, כל שנותר הוא להסתמך על דברי המשיבים, לפיהם המשיב לא קיבל בסופו של יום את המשרה בקלן, עובדה שיש בה כדי להחליש עד מאד את החשש לעזיבת המשיבים את הארץ לצמיתות.

שלישית המבקשת לא הוכיחה, ולו בראשית ראייה, שבני הזוג עשו פעולות אקטיביות כלשהן למימוש תכניתם לעזוב את הארץ לצמיתות, ככל שאכן הייתה תכנית כזו. בנוסף, אני סבור שבעובדה שלבני הזוג ילדים הלומדים במסגרות חינוכיות בארץ, ובעובדה שלמשיבה יש משרד עורכי דין שממשיך לתפקד, יש כדי לתמוך בטענת המשיבים שמרכז חייהם בישראל.

רביעית, יעד הנסיעה הקרוב של המשיב הינו ארצות הברית ולא גרמניה. הגם שניתן להגיע לגרמניה גם דרך ארצות הברית, הרי שעצם העובדה שהמשיב הציג כרטיס טיסה חזרה לארץ וחשוב מכך, העובדה שהוא עתי לנוסע בגפו, מחלישים אף הם את הטענה שבכוונתו להימלט.

חמישית, מסכים אני עם המבקשת בטענתה שאופי העבירות המיוחסות למשיבים - גניבה בידי מורשה, הלבנת הון, שיבוש הליכי משפט והדחה בעדות - עבירות שבבסיסן אי אמירת אמת, מקים קושי ליתן בהם אמון. עם זאת, המבקשת לא טענה בפני שחל שינוי כלשהו בתיק החקירה, שנוספו לתיק ראיות חדשות, או שהתגבשו עבירות נוספות כלפי המשיבים. במלים אחרות, למרות שאופי העבירות היה ידוע למבקשת למן היום הראשון של

החקירה, היא הסכימה בשעתו, מטעמיה שלה, לבטל את כל תנאי השחרור של המשיבים, ובכלל זה עיכוב יציאתם מהארץ.

ששית, המשיבים יצאו בעבר את הארץ מספר פעמים ושוב אליה לאחר תקופת שהות קצרה בחו"ל.

שביעית, מאחר שלא הוגש לבית המשפט במהלך הדיון חומר חקירה גולמי, לא ניתן היה לבחון את טיב החשד הסביר הקיים בשלב זה נגד המשיבים, את מידת מעורבותם של כל אחד בנפרד בפרשה, את היקף העבירות המיוחסות להם ובעיקר את שווי הגניבות, מעשי ההונאה והמרמה להם טוענת המבקשת. אדגיש שמאחר שלא נטען שלחומר החקירה נתווספו לאחרונה ראיות חדשות, וממילא אין טענה לקיומן של עבירות חדשות, אינני נותן לנימוק זה משקל רב, בשים לב לאמור בנימוק החמישי.

11. לסיכום ניתן לומר שגם אם קיים חשש **מסויים** לעזיבת בני הזוג את הארץ, עדין אין מדובר באותו "**חשש כן ורציני**" שהותווה בפסיקה ומכאן שאין מקום להותיר את צו עיכוב היציאה מהארץ על כנו.

עם זאת אני סבור שעל מנת להפיג את אותו חשש מסויים ואת אותה "אפשרות סבירה" להימלטותם של המשיבים מהארץ, יש מקום להטיל עליהם ערבויות שיפחיתו במידת מה את אותו חשש. טעם נוסף להטלת הערבויות לצורך הבטחת התייצבותם של בני הזוג להליך המשפטי בעניינם, הינו העובדה שהחקירה בתיק נמצאת בשלביה הסופיים, פרקליט כבר בחן את חומר הראיות והחלטות בעניין בני הזוג אמורות להתקבל על ידי הפרקליטות בזמן הקרוב.

12. לאור האמור אני קובע כדלקמן:

א. צו עיכוב היציאה מהארץ שניתן ביום 17.5.2015 יבוטל ביום 2.6.15 בשעה 11:00.

ב. המשיבים יתייצבו לחקירה ולמשפט בכל עת שידרשו.

להבטחת התנאים:

א. כל אחד מהמשיבים יחתום על התחייבות בסך 50,000 ₪.

ב. כל אחד מהמשיבים יפקיד בקופת בית המשפט סך של 7,500 ₪.

ג. כל אחד מהמשיבים ימציא ערב צד ג' שיחתום על ערבות בסך 20,000 ₪.

ניתנה היום, י"ג סיוון תשע"ה, 31 מאי 2015, בהעדר הצדדים.